

**Andrzej Tucki, Ewa Skowronek,
Renata Krukowska, Andrzej Świeca**
Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

ROLA LOKALNYCH ORGANIZACJI TURYSTYCZNYCH W ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I GOSPODARKI TURYSTYCZNEJ NA PRZYKŁADZIE LOT „KRAINA LESSOWYCH WĄWOZÓW”

Streszczenie: W warunkach rosnącej konkurencji pomiędzy regionami turystycznymi w zakresie tworzenia i promocji produktu turystycznego szczególnego znaczenia nabierają uwarunkowania lokalne o cechach unikatowych, a równocześnie spójna promocja i organizacja w kreowaniu wizerunku obszaru. Przykładem tego rodzaju działalności jest lokalna organizacja turystyczna (LOT) „Kraina Lessowych Wąwozów”. Obszar ten występujący na terenie 9 gmin nadwiślańskich charakteryzuje się słabym zaludnieniem, dominuje tu ludność wiejska, trudniąca się rolnictwem. Pod względem aktywności LOT „Kraina lessowych Wąwozów” wyróżnia się w skali województwa lubelskiego i stanowi przykład dość dobrze zarządzanych struktur. W stosunkowo krótkim czasie funkcjonowania organizacji liderom udało się zmobilizować lokalną społeczność do działań w zakresie rozwoju funkcji turystycznej.

Słowa kluczowe: region, produkt turystyczny, zarządzanie turystyką, lokalna organizacja turystyczna.

1. Wstęp

Zmiany społeczno-gospodarcze, jakie nastąpiły w Polsce w latach 90. XX wieku, wymusiły nowy sposób organizacji zjawisk turystycznych i zarządzania nimi. Dotychczasowy, socjalny tryb organizacji podróży oraz funkcjonowania przedsiębiorstw turystycznych w wyniku wprowadzenia zasad gospodarki rynkowej nabrał cech gospodarności i menedżeringu. Zjawiska te dotyczą zarówno małych ośrodków turystycznych, metropolii, jak i większych obszarów recepcji turystycznej. Jak zauważają P. Beritelli i in. [2007, s. 100], coraz więcej regionów turystycznych przyjmuje styl zarządzania właściwy dotąd korporacjom prywatnym.

Obecnie koordynowanie turystyki i zarządzanie nią na szczeblu regionalnym czy lokalnym staje się koniecznością. Odpowiednią formą współpracy administracji rządowej, samorządu terytorialnego i branży turystycznej jest powołana 1 stycznia

2000 r. Polska Organizacja Turystyczna. Na szczeblu regionalnym funkcjonują Regionalne Organizacje Turystyczne (ROT), a na szczeblu lokalnymi Lokalne Organizacje Turystyczne (LOT).

Lokalne Organizacje Turystyczne tworzą jednostki samorządu terytorialnego i lokalna branża turystyczna. Działają one pod względem formalnym jako stowarzyszenia, organizacje czy związki gmin [Pawlusiński 2006, s. 34]. Jako główne cele w ramach LOT przyjmuje się m.in.: kreowanie pozytywnego wizerunku, integrację branży lokalnej, tworzenie i rozwój produktów turystycznych, prowadzenie punktów informacji turystycznej oraz współpracę z ROT przy realizacji zadań na poziomie regionalnym [Wójcik, Gołkowski 2001, s. 26]. Rola lokalnych i regionalnych organizacji turystycznych w tworzeniu produktów turystycznych jest często podejmowana w badaniach i analizach prowadzonych zarówno w kraju, jak i za granicą (m.in. [Śniadek, Zajadacz 2008, s. 9; Zmysłony 2008; Raffay i in. 2010, s. 80; Ziemia 2010, s. 95]).

W artykule jako przykład prężnie działającej lokalnej organizacji turystycznej przedstawiono LOT „Kraina Lessowych Wąwozów”. Wykazuje ona dużą aktywność w zakresie polityki turystycznej [Tucki 2006, s. 134; Tucki, Świeca 2008, s. 87]. Obszar analizowanego stowarzyszenia charakteryzuje się dość wysokim potencjałem turystycznym w skali zarówno kraju [Wyrzykowski 1986, s. 184, 206; Lijewski i in. 2008, s. 336], jak i województwa lubelskiego [Tucki 2009, s. 22]. Dysponuje ok. 280 obiektami noclegowymi, z czego 35 stanowią obiekty hotelowe [*Strategia...* 2007]. Dużą przydatnością do rozwoju turystyki oraz stosunkowo wysokim poziomem zagospodarowania turystycznego charakteryzują się zwłaszcza tereny Kazimierza Dolnego oraz Nałęczowa. Tereny te w literaturze popularno-naukowej określane są mianem „trójkąta turystycznego Kazimierz-Nałęczów-Puławy”.

Przedmiotem niniejszego artykułu jest LOT „Kraina Lessowych Wąwozów”. Jej charakterystyka oraz ocena roli w rozwoju lokalnej gospodarki turystycznej i aktywizacji społeczności lokalnej są głównymi celami opracowania. Osiągnięciu postawionych celów posłużyły m.in. wywiady bezpośrednie z przedstawicielami LOT, analiza dokumentów strategicznych oraz metoda obserwacji wyczerpującej.

2. Produkt turystyczny i podmiot zarządzania w LOT

W ujęciu marketingowym produkt oznacza wszystko, co jest przedmiotem wymiany rynkowej, czyli to, co można zaoferować nabywcom do konsumpcji i użytkowania, dla których stanowi to określoną wartość, zaspokajając ich potrzeby lub pragnienia. Zróznicowanie charakteru i typów produktu szczególnie widoczne jest w przypadku turystyki, gdzie produkt turystyczny powszechnie definiowany jest jako pakiet dóbr i usług, czyli zestaw materialnych i niematerialnych składników umożliwiających realizację wyjazdu turystycznego [Niezgoda, Zmysłony 2003, s. 94-103]. Szerokie ujęcie produktu turystycznego według różnych autorów obejmuje kompozycję

tego, co turyści robią, oraz walorów, urządzeń i usług, z których przy tym korzystają (m.in. [Medlik 1995, s. 284]).

Wśród produktów turystycznych podstawowy podział zaznacza się na poziomie podmiotów, które kreują i oferują te produkty. Można tu wydzielić produkty stanowiące ofertę rynkową przedsiębiorców (w tym organizatorów turystyki oraz podmiotów oferujących np. usługi noclegowe czy gastronomiczne) oraz jednostek przestrzennych. Produkty turystyczne oferowane przez jednostki przestrzenne to produkty zintegrowane, które obejmują ofertę turystyczną obszaru kreowaną przez podmioty funkcjonujące na rynku turystycznym przy wsparciu jednostek samorządu terytorialnego, a także organizacji turystycznych [Panasiuk 2008, s. 38,48], będących formą kształtowania współpracy między bezpośrednimi usługodawcami oraz jednostkami samorządu terytorialnego. Komercyjna kompozycja oferty takiego obszaru określana jest mianem produktu turystycznego – obszaru. W świetle definicji produkt turystyczny – obszar, stanowi złożony, wewnątrznie niejednorodny zbiór dóbr i usług [Hołderna-Mielcarek 1998, s. 9-10; Stasiak 2005, s. 93-96]. W skład tak określonego produktu wchodzi cztery istotne elementy: dziedzictwo, infrastruktura, wizerunek czy organizacja i zarządzanie. W dobie wszechobecnej rywalizacji między obszarami recepcji turystycznej (miast, regionów) na rynku usług turystycznych wydaje się, że najistotniejszą rolę odgrywa ten ostatni składnik – zarządzanie.

W warunkach rosnącej konkurencji w turystyce w celu stworzenia atrakcyjnej oferty regionu wymagane jest współdziałanie i kooperacja głównych podmiotów tworzących produkt, tj. sektora publicznego, branży turystycznej, organizacji i stowarzyszeń, a ostatnio także jednostek naukowych [Niedzielski i in. 2008, s. 108; Rapacz, Jaremen, Gryszel 2010, s. 415]. Głównym powodem, dla którego warto podejmować współpracę, są m.in.: nasilająca się konkurencja między obszarami recepcji turystycznej, rozwój technologii oraz zmiany w dystrybucji informacji turystycznej, rosnące wymagania turystów co do oferty [Zmyślony 2004, s. 45-46].

Charakter poszczególnych regionów turystycznych, złożoność niekiedy sprzecznych celów, niezintegrowane oferty turystyczne, a co za tym idzie – trudności w podejmowaniu działań rozwojowych, wymagają często czynnika stymulującego, integrującego i pociągają za sobą konieczność powołania podmiotu lidera, przywódcy [Zmyślony 2008, s. 120-135; Tucki, Świeca 2008, s. 505-511]. W literaturze przedmiotu powszechnie rolę taką przypisuje się samorządom, stowarzyszeniom, osobom prywatnym – regionalistom, czy wyspecjalizowanym i powołanym w tym celu organizacjom – w literaturze anglojęzycznej określanym mianem DMO¹ (*Destination Management Organization*) [A practical guide... 2007; Zmyślony 2010, s. 113-124].

¹ Zdaniem B. Walasa (2010), w warunkach polskich niestety nie istnieje jeszcze żadna regionalna czy lokalna organizacja turystyczna, która spełniałaby kryteria DMO. Najważniejszym problemem ustanowienia tego typu współpracy są trudności w podejmowaniu partnerskiej struktury publiczno-prywatnej (PPP) (wypowiedź na V Gremium Ekspertów Turystyki 23.11.2010 r.).

3. Działalność LOT „Kraina Lessowych Wąwozów” na rzecz rozwoju turystyki

LOT „Kraina Lessowych Wąwozów” obejmuje działalnością obszar położony w zachodniej części województwa lubelskiego, na Wyżynie Lubelskiej, w granicach administracyjnych trzech powiatów: puławskiego, opolskiego i lubelskiego. Obszar o łącznej powierzchni 990 km² (4% powierzchni Lubelszczyzny) w 2009 r. zamieszkiwało nieco ponad 135 000 osób, z czego jedna trzecia w Puławach (GUS).

Pierwszą organizacją działającą na rzecz rozwoju turystyki na analizowanym obszarze była Lokalna Organizacja Turystyczna „Ziemia Nałęczowska”, która została powołana na zebraniu założycielskim w dniu 19 września 2003 r. Oficjalna działalność organizacji rozpoczęła się po rejestracji, 24 listopada 2004 r. Wśród inicjatorów powołania LOT byli przedstawiciele władz samorządowych Nałęczowa, władze Zarządu Zakładu Leczniczego Uzdrawisko Nałęczów (ZLUN) oraz osoby działające na rzecz rozwoju turystyki w gminach Nałęczów i Wojciechów. Początkowo LOT „Ziemia Nałęczowska” obejmowała swym zasięgiem tereny trzech gmin: Nałęczowa, Wąwolnicy, Wojciechowa.

Rozszerzenie LOT-u nastąpiło z inicjatywy jej członków w wyniku realizacji projektu „Turystyka – Wspólna Sprawa”. Jego efektem było powołanie grupy projektowej, która została formalnie zawiązana 15 grudnia 2006 r. Na etapie powstawania tej grupy należy również podkreślić rolę pracowników ZLUN. Potrafili oni przekonać przedstawicieli samorządu Kazimierza Dolnego, Nałęczowa i Puław, że żadne z miast nie ma szans na skuteczną samodzielną promocję. W wyniku tych działań 12 czerwca 2007 r. zmieniono nazwę organizacji na LOT „Kraina Lessowych Wąwozów” oraz zatwierdzono statut umożliwiający przystępowanie do organizacji podmiotów również spoza obszaru trzech „założycielskich” gmin. W efekcie akces do LOT wyraziło pięć samorządów: miasto Puławy, Kazimierz Dolny, Janowiec, Opole Lubelskie, Poniatowa. Gmina Puławy przystąpiła w 2010 r. Obecnie organizacja skupia w swych szeregach 96 członków, reprezentujących sektor bazy noclegowej (47 członków, w tym 15 kwater agroturystycznych), gastronomii (22), zdrowia i urody (24), atrakcji (10), samorządów (10), inne (7).

Głównymi celami działalności LOT „Kraina Lessowych Wąwozów” są: stworzenie zintegrowanego systemu informacji, promocji i rezerwacji turystycznej, pomoc członkom organizacji w zakresie pozyskania i wykorzystania funduszy strukturalnych, działanie na rzecz poprawy infrastruktury turystycznej oraz opracowanie i wdrażanie strategii rozwoju turystyki. W 2010 r. organizacja otrzymała również status organizatora turystyki. W swej działalności zajmuje się przede wszystkim organizacją wycieczek dla kuracjuszy przebywających w Nałęczowie.

Podstawą do wprowadzenia działań mających na celu realizację głównych zadań organizacji było opracowanie następujących dokumentów programowych:

Tabela 1. Projekty LOT „KLW” realizowane od 2007 r.

Nazwa projektu	Czas trwania	Źródło dotacji	Dotacja w zł
Szlak młynów wodnych rzeki Bystrej	01.06.2007- -30.09.2007	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego	25 000
Nałęczów zaprasza po zdrowie	25.11.2007- -31.12.2007	Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej w ramach Rządowego Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich	71 100
Opracowanie projektu tras i tablic wyznaczających trasy turystyczne, ścieżki rowerowe, konne i ich oznakowanie	01.01.2008- -31.03.2008	Lubelsko-Mazowiecka Grupa Działania Na Rzecz Rozwoju Wsi w ramach Pilotażowego Programu Leader+	40 000
Świadczenie nieodpłatnej informacji turystycznej o Krainie Lessowych Wąwozów	01.04.2008- - 31.12.2008	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego	5 000
Szlak kultury sakralnej Ziemi Nałęczowskiej	01.06.2008- - 30.09.2008	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego	25 000
Turystyka głównym czynnikiem rozwoju Krainy Lessowych Wąwozów	01.07.2008- -31.12.2008	Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej w ramach Rządowego Programu – Fundusz Inicjatyw Obywatelskich	148 700
Świadczenie nieodpłatnej informacji turystycznej o Krainie Lessowych Wąwozów	01.04.2009- -31.12.2009	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego	3 000
Upowszechnianie turystyki przez prowadzenie Punktu Informacji Turystycznej i inną działalność promocyjno-informacyjną dotyczącą miasta i gminy Nałęczów	01.08.2009- -31.12.2009	Gmina Nałęczów	15 000
Kampania promocyjna Krainy Lessowych Wąwozów	01.01.2010- - 31.03.2012	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego	697 550
Świadczenie nieodpłatnej informacji turystycznej o Krainie Lessowych Wąwozów	01.06.2010- -30.06.2010	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego	3 000
Upowszechnianie krajoznawstwa i turystyki na terenie miasta i gminy Nałęczów przez prowadzenie Punktu IT i inną działalność promocyjną	25.03.2010- -10.12.2010	Gmina Nałęczów	36 000
Dotacje łącznie			1 069 350

Źródło: LOT „Kraina Lessowych Wąwozów”.

- Audyt turystyczny gmin: Janowiec, Karczmiska, Kazimierz Dolny, Nałęczów, Opole Lubelskie, Poniatowa, Wąwolnica, Wilków, Wojciechów, oraz miasta i gminy Puławy (2007 r.);

- Strategia Rozwoju Turystyki „Krainy Lessowych Wąwozów” (2007 r.);
- Zintegrowana Sieć Szlaków Turystycznych „Krainy Lessowych Wąwozów” (2008 r.);
- Program Rozwoju i Promocji Produktów Turystycznych „Krainy Lessowych Wąwozów” (2010 r.).

Analiza liczby i rodzajów projektów, które realizuje LOT „Kraina Lessowych Wąwozów”, świadczy o dużej aktywności i zaangażowaniu jej działaczy. W ciągu trzech ostatnich lat pozyskano z różnych źródeł fundusze w wysokości ponad 1 mln zł (tab. 1).

Projekty realizowane w „Krainie Lessowych Wąwozów” związane są głównie z działalnością na rzecz promocji turystyki (tab. 2). W ich wyniku zinwentaryzowano szlaki turystyczne i związane z nimi walory, wyznaczono nowe szlaki tematyczne, przygotowano tablice informacyjne, opracowano materiały promocyjne w postaci map, folderów i albumów. Realizowany w chwili obecnej duży projekt (dofinansowanie w kwocie prawie 700 tys. zł) „Kampania promocyjna Krainy Lessowych Wąwozów” jest przykładem dobrze prowadzonej akcji ze względu na jej bardzo szeroki zakres i zróżnicowane formy promocji. Jednym z największych przedsięwzięć jest organizacja systemu punktów i centrów informacji turystycznej na obszarze działania LOT – funkcjonujący już Punkt Informacji Turystycznej w Nałęczowie oraz będące w trakcie organizacji (zakup sprzętu i mebli) Centra Informacji w Kazimierzu, Puławach, Opolu Lubelskim oraz Punktów Informacji w Wojciechowie, Poniatowej, Janowcu i Wąwolnicy. Ponadto opracowano aplikację GPS wraz z systemem komunikatów głosowych odtwarzanych przy atrakcjach turystycznych (dla ponad 100 obiektów) oraz zakupiono 20 odbiorników GPS, które będą wypożyczane w Punktach Informacji Turystycznej. Spośród innych działań na uwagę zasługuje opracowanie i przygotowanie systemu 150 tablic promujących najważniejsze atrakcje regionu oraz organizacja wizyt studyjnych i cyklicznej imprezy kulturalnej. W ramach podjętych działań promocyjnych bardzo istotnym elementem jest duża aktywność LOT-u w zakresie uczestnictwa w targach turystycznych.

Wszystkie te kompleksowo realizowane przedsięwzięcia mają przyczynić się do promocji i rozwoju turystyki na obszarze Krainy Lessowych Wąwozów. Niezwykle ważnym celem prowadzonych działań jest stworzenie czytelnego wizerunku regionu przy wykorzystaniu produktów turystycznych. Spójna oferta produktów turystycznych pozwoli na zdobycie zainteresowania turystów, a w efekcie na pobudzenie gospodarcze regionu za pomocą turystyki. W przypadku produktów turystycznych należy stwierdzić, że oprócz Szlaku Żelaza i Kowalskich Tradycji kilka produktów jest w fazie wdrożenia [*Program rozwoju i promocji...2010*]. Są to:

- Szlak Młynów Wodnych Rzeki Bystrej – wydano mapę, wykonano tablice informacyjne;
- Szlak Smaków – opracowano regulamin przynależności, opracowano logo produktu, wydano informator;

Tabela 2. Najważniejsze efekty projektów zrealizowanych przez LOT „KLW”

Nazwa projektu	Efekty
1	2
Szlak młynów wodnych rzeki Bystrej	inwentaryzacja pamiątek związanych z młynami wodnymi Bystrej, opracowano historię młynów, wykonano tablice informacyjne dotyczące 20 młynów na szlaku, wydano przewodnik „Szlak młynów wodnych rzeki Bystrej”
Nałęczów zaprasza po zdrowie	wydano folder „Nałęczów zaprasza po zdrowie” oraz album „Nałęczów w starej fotografii”, zorganizowano wystawę „Nałęczów leczy serce i duszę” prezentującą najciekawsze fotografie związane z nałęczowskim kurortem
Opracowanie projektu tras i tablic wyznaczających trasy turystyczne, ścieżki rowerowe, konne i ich oznakowanie	opracowano dokumentację dotyczącą szlaków turystycznych gmin objętych zasięgiem Programu Leader+, wydano mapę „Szlaki turystyczne gmin: Stężycza, Sieciechów, Gniewoszków, Puławy, Końskowola, Przyłęk, Janowiec, Wąwolnica, Wojciechów”, w każdej gminie ustawiono tablicę informacyjną z mapą szlaków turystycznych i informacjami o gminie
Świadczenie nieodpłatnej informacji turystycznej o „Krainie Lessowych Wąwozów”	Dofinansowanie działalności punktu IT w Nałęczowie, w tym: udzielanie informacji o regionie, dystrybucja materiałów promocyjnych, uczestnictwo w targach turystycznych i imprezach promocyjnych
Szlak kultury sakralnej Ziemi Nałęczowskiej	zgromadzono materiał dokumentacyjny nt. dziedzictwa sakralnego gmin: Nałęczów, Wąwolnica i Wojciechów, opracowano i wydano folder „Szlak kultury sakralnej Ziemi Nałęczowskiej” oraz tablice informacyjne dotyczące szlaku
Turystyka głównym czynnikiem rozwoju „Krainy Lessowych Wąwozów”	opracowano mapę „Szlaki turystyczne Krainy Lessowych Wąwozów” i 5 wydawnictw: „Szlak smaków Krainy Lessowych Wąwozów”, „Szlak Lessowych Wąwozów”, „Turystyka aktywna w Krainie Lessowych Wąwozów”, „Szlak muzeów Krainy Lessowych Wąwozów”, przeprowadzono 6 trzydniowych szkoleń powiązanych tematycznie ze zrównoważonym rozwojem turystyki w Krainie Lessowych Wąwozów
Świadczenie nieodpłatnej informacji turystycznej o „Krainie Lessowych Wąwozów”	dofinansowanie prowadzenia punktu IT w Nałęczowie, dofinansowanie prowadzenie strony www.kraina.org.pl , opracowywanie i kolportaż kalendarza imprez, prowadzenie bieżącej działalności wydawniczej
Upowszechnianie turystyki przez prowadzenie punktu IT i inną działalność promocyjno-informacyjną dotyczącą miasta i gminy Nałęczów	Dofinansowanie: prowadzenia punktu IT w Nałęczowie, aktualizacji serwisu www.kraina.org.pl , opracowania i druku materiałów promocyjnych, prowadzenia doradztwa w zakresie prowadzenia działalności turystycznej
Świadczenie nieodpłatnej informacji turystycznej o „Krainie Lessowych Wąwozów”	Dofinansowanie: prowadzenia punktu IT w Nałęczowie opracowywania kalendarza imprez turystycznych i kulturalnych, aktualizacji serwisu www.kraina.org.pl oraz bloga www.sztukaodpoczynku.pl

Tabela 2, cd.

1	2
Projekty w trakcie realizacji	
Kampania promocyjna Krainy Lessowych Wąwozów	doposażenie punktów i centrów informacji turystycznej, opracowanie „Strategii rozwoju i promocji produktów turystycznych Krainy Lessowych Wąwozów”, druk wydawnictw, wykonanie filmu promocyjnego, wykonanie tablic promocyjnych usytuowanych przy najważniejszych atrakcjach turystycznych oraz tablic do wewnątrz obiektów turystycznych, sfinansowanie udziału w targach turystycznych, zakup gadżetów promocyjnych, organizacja dwóch edycji imprezy „Hity turystyczne Krainy Lessowych Wąwozów”, organizacja wizyt studyjnych dziennikarzy w regionie
Upowszechnianie krajoznawstwa i turystyki na terenie miasta i gminy Nałęczów przez prowadzenie punktu IT i inną działalność promocyjną	Dofinansowanie: prowadzenia Punktu Informacji Turystycznej w Nałęczowie, prowadzenia serwisu www.kraina.org.pl , opracowywania i kolportażu kalendarza imprez, opracowywania programów zwiedzania Nałęczowa i okolicy, udziału w imprezach organizowanych na terenie Nałęczowa

Źródło: LOT „Kraina Lessowych Wąwozów”.

- Szlak Sakralny Gmin Nałęczów, Wojciechów, Wąwolnica – wydawnictwo;
- Nałęczowski Szlak Literacki – opracowano pakiet wycieczkowy związany z tradycjami literackimi Nałęczowa.

Lokalna Organizacja Turystyczna „Kraina Lessowych Wąwozów” jest laureatem ważnych konkursów turystycznych w skali krajowej i regionalnej. Została laureatem w konkursie Polskiej Organizacji Turystycznej „Turystyka – wspólna sprawa” (2007 r.) jako najlepsza grupa partnerska. Ideą tego konkursu było stymulowanie aktywności grup partnerskich oraz stworzenie warunków dla promocji najlepszych produktów turystycznych i rozwoju współpracy partnerów w przyszłości. W 2008 r. w konkursie regionalnym „Perły i Perełki Lubelszczyzny” otrzymała wyróżnienie za „Szlak Młynów Wodnych Rzeki Bystrej”. W roku 2009 w konkursie Lubelskiej ROT na najlepszy produkt turystyczny Lubelszczyzny zdobyła nagrodę za „Szlak Smaków Krainy Lessowych Wąwozów”. Najnowszym osiągnięciem „Krainy Lessowych Wąwozów” jest certyfikat POT dla najlepszego produktu turystycznego województwa lubelskiego – Szlaku Żelaza i Kowalskich Tradycji.

4. Podsumowanie

Zaprezentowana w opracowaniu Lokalna Organizacja Turystyczna „Kraina Lessowych Wąwozów” jest dobrym przykładem istotnej roli lokalnych organizacji turystycznych w rozwoju przedsiębiorczości i gospodarki turystycznej regionu. Organizacja jest partnerem dla samorządów lokalnych i podmiotów gospodarczych branży turystycznej. Pomaga znaleźć źródła finansowania, niedostępne dla gmin samodzielnie, wspiera je szkoleniowo i realizuje zadania promocyjne. Jest to ważne i skuteczne narzędzie w realizacji polityki turystycznej.

Przeprowadzone badania wykazały, że LOT jest głównym inicjatorem i pomysłodawcą obecnych i wdrażanych produktów turystycznych. Zdobywa fundusze na ich realizację oraz promuje oferty na rynku krajowym i zagranicznym. Stara się ofertą zainteresować społeczność lokalną, przekazując przedsiębiorcom i mieszkańcom różnorodne pomysły mające na celu aktywizację gospodarczą obszaru.

LOT „KLW” jest zatem skutecznym narzędziem realizowania polityki samorządu w zakresie turystyki. Odgrywa też rolę przywódcy i koordynatora działań w zakresie rozwoju lokalnej gospodarki turystycznej.

Literatura

- A practical guide to Tourism Destination Management*, UNWTO, Madryd 2007.
- Beritelli P., Bieger T., Laesser C., *Destination governance: using corporate governance theories as a foundation for effective destination management*, „Journal of Travel Research”, August 2007 nr 46.
- Holderna-Mielcarek B., *Regionalizacja produktu turystycznego*, „Rynek Turystyczny” 1998 nr 12. *Kodeks dobrych praktyk systemu zarządzania i promocji turystyki w Polsce*, Polska Organizacja Turystyczna, Warszawa 2009.
- Medlik S., *Leksykon podróży, turystyki i hotelarstwa*, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 1995.
- Niedzielski P., Dołowy A., Milewski D., Szostak D., *Innowacyjność i struktury klastrowe w województwie zachodniopomorskim. Turystyka*, Wyd. Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2008.
- Nieżgoda A., Zmyślony P., *Popyt turystyczny. Uwarunkowania i perspektywy rozwoju*, AE, Poznań 2003.
- Panasiuk A. (red.), *Gospodarka turystyczna*, PWN, Warszawa 2008.
- Pawlusiński R., *Samorząd lokalny a rozwój turystyki*, Kraków 2006.
- Program rozwoju i promocji produktów turystycznych Krainy Lessowych Wąwozów*, Warszawa-Należców 2010.
- Raffay A., Lorincz A., Carke A., *The Benefits of DMO Membership for the Competitiveness of Cultural Attractions – Veszprem Case Study*, [w:] *Constructing Central Europe. Tourism Competitiveness*, red. A. Clarke, University of Panonia, Veszprem 2010.
- Rapacz A., Jaremen D.E., Gryszel P., *Dolina Pałaców i Ogrodów jako przejaw współpracy na rynku turystycznym*, V Gremium Ekspertów Turystyki, „Acta Scientiarum Oeconomia” 2010 nr 9 (4).
- Stasiak A., *Obszar jako produkt turystyczny*, [w:] *Konkurencyjność polskiego produktu turystycznego*, red. K. Pieńkos, WSE, Warszawa 2005.
- Śniadek J., Zajadacz A., *Strategia rozwoju turystyki w regionie leszczyńskim*, Wyd. PWSZ w Lesznie, Leszno 2008.

- Strategia rozwoju turystyki Krainy Lessowych Wąwozów na lata 2008-2013*, Polska Agencja Rozwoju Turystyki SA, Warszawa 2007.
- Tucki A., *Potencjał turystyczny regionu lubelskiego i możliwości jego wykorzystania*, UMCS, Zakład Geografii Regionalnej i Turystyki, maszynopis pracy doktorskiej, Lublin 2008.
- Tucki A., *Potencjał turystyczny regionu lubelskiego*, Annales UMCS, sec. B, vol. 64, Lublin 2009.
- Tucki A., *Walory turystyczne Lubelszczyzny w świetle regionalizacji turystycznych Polski*, Zeszyty Naukowe nr 1, Wyd. Akademickie WSS-P, Lublin 2006.
- Tucki A., Świeca A., *Rola samorządów lokalnych w rozwoju turystyki na przykładzie regionu lubelskiego*, [w:] *Uwarunkowania rozwoju turystyki zagranicznej w Europie Środkowej i Wschodniej. Turystyka w środowisku geograficznym*, t. 10, red. J. Wyrzykowski, Instytut Geografii i Rozwoju Regionalnego Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2008.
- Wójcik G., Gołkowski M., *Regionalne i Lokalne Organizacje Turystyczne – szansą polskiej turystyki*, [w:] *Turystyka i sport w działalności rządu, samorządów terytorialnych i organizacji pozarządowych*, red. M. Korkuc, Departament Turystyki Ministerstwa Gospodarki, Kraków 2001.
- Zmyślony P., *Rola przywództwa w rozwoju polskich regionów turystycznych*, Turystyka i Hotelarstwo, WSTH, Łódź 2004.
- Zmyślony P., *Partnerstwo i przywództwo w regionie turystycznym*, UE, Poznań 2008.
- Zmyślony P., *Zarządzanie turystyką w regionie*, [w:] *Regiony turystyczne*, red. Z. Kruczek, P. Zmyślony, Proksenia, Kraków 2010.
- Żemła M., *Możliwości i ograniczenia pełnienia roli przywódcy w kooperacyjnym kreowaniu potencjału turystycznego obszaru przez lokalne i regionalne organizacje turystyczne*, [w:] *Potencjał turystyczny, zagadnienia ekonomiczne*, red. A. Panasiuk, Szczecin-Międzyzdroje 2010.

THE ROLE OF LOCAL ORGANISATIONS IN THE DEVELOPMENT OF TOURISM ENTREPRENEURSHIP AND ECONOMY ON THE EXAMPLE OF “THE LAND OF LOESS GULLIES” LOCAL TOURISM ORGANISATION

Summary: Distinctive local features along with the development of a coherent promotion and image building strategy for a given area become particularly important in view of the increasing competition among tourist regions with regard to the creation and promotion of tourist products. Such an approach is exemplified by “The Land of Loess Gullies” Local Tourism Organisation (LOT) that brings together 9 communes situated along the Vistula River and characterised by a rather sparse, predominantly rural population working in agriculture. It is a well-managed organisation that shows a lot of initiative and enterprise which make it stand out among similar organisations in Lubelskie Voivodeship. Within a relatively short time of its establishment, the leaders of the organisation have managed to galvanise the local community into action aimed at developing the tourist function of the area.